

BROESSA, DE OUDE SULTANSSTAD

in 1529 — had het leger van Süleyman den Prachtige vóór Weenen gestaan; de eerste maal, doch niet de laatste.

Toen zij Constantinopel hadden ingenomen, werden de sultans de voortzetters van de kunstlievende pracht en het ceremonieel, waarvan het Byzantijnsche Hof had geglansd. Vroeger, in de periode van Broessa, was eenvoud het kenmerk van den sultan en zijn omgeving. Murad II bijv. viel niet op door zijn kleding of wat ook, op straat of in de moskee.

Op het Westen heeft het voorwaarts dringen der Ottomanen indirect een verlichtenden invloed uitgeoefend. Voor de concilies, die de twee groote Christelijke kerken trachtten te hereenigen, kwamen talrijke Byzantijnsche geleerden naar Italië. Hun gedachtenwereld was die van het antieke Griekenland, vóór alles de leer van Plato. Zoo ontstaat er een snel-opbloeiende Platonische beweging in Florence, die sterk wordt geprotegeerd door Cosimo en Lorenzo dei Medici. Deze beweging had de oogen doen open gaan voor een wereld, die zich veel verder uitstreckte dan het antieke Rome, en daardoor den horizon van de Renaissance tot lichtende verten verruimd.

De groote taak, waarvoor de Ottomanen zich zagen geplaatst, was die, een geheel te maken van al die landen, die zij onder één scepter vereenigden, en die tot dat tijdstip in losse stukken uit elkaar lagen. Het is typeerend, uit dit oogpunt gezien, dat Mohamed II, de veroveraar van Constantinopel, zich vaak onder den maaltijd liet voorlezen uit het leven van Alexander den Groote, — zijn directen voorganger in dit streven van eenheid brengen in een zelfveroverd, geweldig rijk, dat tot dusverre in Oost en West had uiteen gelegen. Maar wat nog niemand was gelukt, gelukte ook niet aan de Ottomaansche sultans.

In zoover zij echter paal en perk hebben gesteld aan de verbrokkeldheid van den Levant, in zoover bewees het Ottomaansche rijk de geheele beschaafde wereld een dienst. Het

In den hof der Türbe's van Murad II